

TUDOR GHEORGHE

(Teatrul Național
din Craiova)

1. Da. Cunosc.

2. Formula de repertoriu adusă la cunoștința colectivului teatrului la deschiderea stagiunii caracterizează seriozitatea, încrederea în forțele proprii și grija pentru ținuta repertorială de cea mai înaltă clasă: Shakespeare — Richard al III-lea, Brecht — Un om = un om, Scribe — Paharul cu apă, Jarry — Ubu rege, La capitolul piesei românești contemporane, Paul Everac — Camera de alături, Horia Lovinescu — O casă onorabilă, Mihnea Gheorghiu și I. D. Sîrbu (în sfârșit la el acasă), cu câte o piesă nouă, reprezintă o garanție pentru orice teatru, pentru orice public.

3. Interesul publicului este acela de a vedea spectacole frumoase și bune. Textele dramatice din repertoriu oferă posibilități reale de a realiza spectacole interesante. După cum se vede, de-acum înainte totul depinde de priceperea și curajul regizorilor și de buna dispoziție a actorilor.

4. E o veche credință a mea că orice text dramatic dă posibilități de dezvoltare oricărui actor, cu condiția ca actorul și textul să intre pe mina unui REGIZOR. Cred că nu exagerez de fel dacă susțin că la Craiova există o trupă excelentă, există forțe actoricești capabile să abordeze orice text dramatic. Rareori însă această trupă a fost folosită cu întreaga ei putere creatoare.

5. Sincer să fiu, nu știu încă. Există la noi un obicei pe care l-aș vrea cât mai repede abandonat și uitat: acela de a afla ce joci, abia în momentul în care încep repetițiile. Dacă nu e cu puțință cu șase luni, măcar cu trei înainte, actorul vizat să joace un rol dificil, indiferent că e sau nu principal, ar trebui s-o știe. Pentru că e firesc ca munca lui cu personajul să înceapă cu mult înaintea repetițiilor, care și așa, de cele mai multe ori sînt insuficiente. Repet — încă nu știu ce voi juca; și-mi pare rău, pentru că sînt un actor căruia îi place să muncească.

George Dem.

Loghin

MODERNIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ARTISTIC

Pășim în noul an universitar conștienți că a sosit timpul să sporim virtuțile școlii naționale de teatru și film, să eliminăm în chip consecvent erorile ce s-au făcut simțite în activitatea ei, erori semnalate de specialiști, de presă, de noi înșine. Neîmplinirile existente în structura organizatorică și pedagogică a institutului nostru au făcut obiectul unor ample și fundamentate analize. Forul de conducere al școlii, Consiliul Profesoral, a înscris pe agenda sa de lucru, în ultimii doi ani, examinarea diverselor laturi ce compun procesul instructiv-educativ. Cercetarea fiecărei probleme în parte și a interacțiunii dintre ele a condus la noi soluții pedagogice, elaborate în spiritul directivelor de partid referitoare la perfecționarea și modernizarea instrucției publice din țara noastră. În opera întreprinsă, am pornit de la propria noastră experiență didactică, confruntând-o cu realizările școlii mondiale de teatru și film. După cum au demonstrat colocviile inițiate de Institutul Internațional de Teatru pe tema formării profesionale a actorului și regizorului contemporan, precum și congresele „Centrului internațional de legătură între școlile de cinematografie și televiziune”, pretundenți în lume învățămîntul de teatru și film își reconsideră în spirit modern conținutul și formele de activitate, încercînd să se elibereze de tutela unor tradiții depășite.

Ce elemente moderne introducem în sistemul nostru educativ ?

În primul rînd un echilibru mai judicios între disciplinele ce se ocupă cu formarea concepției studentului și cu lărgirea cunoașterii sale, și cele chemate să dezvolte capacitatea sa expresivă. Dacă în trecut se acorda pe parcursul școlarității un volum egal de ore ambelor grupuri de discipline, astăzi raportul este modificat în favoarea celor din urmă. Mutațiile diferă de la o secție la alta. Dacă la regie disciplinele de creație și de tehnica creației ocupă 60% din totalul orelor afectate studiului, la actorie și operatorie procentul urcă pînă la 75%. Suferă prin această măsură pregătirea teoretică a studentului ? Nicidecum. Restructurările au avut în vedere progresele înregistrate în instruirea absolvenților școlii de 12 ani, astfel că s-a putut renunța la o sumă de obiecte de studiu ce repetau programa analitică a liceului, iar altora li s-a fixat un volum mai redus de ore, recomandîndu-li-se să elimine elementele parazitare și să-și axeze predarea pe temele fundamentale. Orelor eliberate au fost afectate unor discipline de extremă importanță în pregătirea profesională a studenților noștri. Un exemplu în acest sens. Nu odată s-au observat deficiențele sistemului nostru educativ în pregătirea vocală a actorului. Catedra de specialitate din Institut are azi create toate condițiile pentru a depăși impasul în care se găsea. Disciplinele au fost diversificate (Expresia artistică a cuvîntului, Dicțiune, Canto, Impostație vocală), numărul orelor de studiu dublat, unitatea dintre latura artistică și tehnică asigurată prin programa de învățămînt și prin stabilirea modalităților de conlucrare cu catedra de Artă actorului.

Alte rezerve de ore au fost afectate pregătirii studenților actori în domeniul filmului, iar celor de la secțiile cinematografice, în cel al televiziunii.

O a doua caracteristică importantă a noilor planuri și programe de studiu se referă la locul preponderent pe care îl acordă activității de creație a studenților. Grupa de specialitate o concepem ca un laborator de cercetări artistice, reunind în jurul lui — sub conducerea profesorului de măiestrie — toate forțele pedagogice apte să contribuie la propulsarea sa. Pe podiumul scenei sau pe ecran, trebuie urmărit, în activitatea artistică, modul de gândire și de expresie al studentului, măsura în care el a izbutit să-și însușească și să aplice, în propria-i creație, teoria și tehnica artei.

Primele trepte spre școala-laborator au fost create. Unele studii prezentate în sesiunea de examene de la sfârșitul trecutului an universitar au fost pregătite într-un spirit modern, stimulând originalitatea, inventivitatea, fermitatea ideologică și artistică, investigațiile în zonele mai puțin cercetate ale repertoriului și tematicii de creație, precum și în cele ale mijloacelor de expresie. Studiile au dovedit aptitudinile studenților, de a se adapta, atât pe planul concepției, cât și al expresiei, unei game variate de stiluri și genuri dramaturgice. S-a mai remarcat tendința pedagogilor de a cultiva independența creatoare a studenților, punându-i în situația să rezolve cu propriile lor forțe și alte exerciții didactice decât cele cuprinse în repertoriul și tematica studiată la clasă. Dintr-o astfel de experiență s-a născut spectacolul de divertisment prezentat de studenții anului III, în stagiunea trecută, la Casandra.

Studenții secției de actorie și regie de teatru manifestă mai multă receptivitate față de noile raporturi, create, în teatrul contemporan, între scenă și sală. Ei înțeleg tot mai profund ceea ce Michel Saint-Denis remarca în cartea sa *Theatre-the rediscovery of style*: „Principala grijă a unui public nu este numai de a sta comod, ci de a sta în așa fel încât scena «să ajungă» pînă la el”. Prin readaptarea micro-studiourilor institutului, apte să ofere locuri de joc polivalente, scena poate ajunge la spectatorul populat de elanul și dăruirea tinerelor talente. Desigur nu forma arhitecturală va decide conținutul activității noastre, ci politica repertorială și ansamblul de mijloace artistice prin care ea devine realitate scenică modernă, aptă să cucerească inimi și să lumineze minți. Dar și în această direcție, promisiunile nu lipsesc. În repertoriul teatrului nostru studio figurează în acest an la capitolul dramaturgie originală: *Conversația și Comedia vremii* de C. Facca, *Îngimfata plăpumăreasă* de C. Caragiale, o înscenare din epica lui I. L. Caragiale, o dramaturgie după muvela lui Costache Negruzzi *Alexandru Lăpușneanu*, un poem închinat aniversării Partidului, un spectacol-reportaj pe tema victoriei omului asupra naturii, intitulat provizoriu: *Viata continuă* și inspirat din actele de eroism cu care poporul nostru a întâmpinat calamitățile din primăvară. Din dramaturgia universală vom juca: *Diavolul alb* de Webster, *Slugă la doi stăpîni* de Goldoni și *A murit Tarelkin* de Suhovo Kobilin. Vom relua spectacolul de divertisment.

Formele de organizare ale învățămîntului teatral și cinematografic au fost substanțial îmbunătățite, în special la secțiile de regie. Pentru formarea unui specialist de înaltă valoare dispunem azi de un sistem complex de calificare, ierarhizat pe trei trepte, cu scopuri didactice distincte:

1) Cursurile universitare, menite să verifice și să cultive vocația aspirantului la profesia de regizor, să-i ofere o largă informație de specialitate și o cuprinzătoare cultură umanistă. Ele califică în domeniul teatrului: asistenți de regie pentru teatrele dramatice, regizori pentru teatrele de păpuși și marionete, instructori metodologi pentru mișcarea artistică amatoare, iar în cel al filmului și televiziunii: regizori secunzi.

2) Asistenții de regie și regizorii secunzi efectuează stagii de practică în instituțiile artistice unde au fost angajați. Ei fructifică astfel în practica scenică sau filmică cunoștințele dobîndite la cursurile universitare. În funcție de rezultatele obținute pot aspira la treapta superioară de calificare.

3) Cursurile de specialitate de doi ani, cu caracter suprauniversitar, la absolvirea cărora se obține calificarea de regizor.

Întrucît viața artistică ne-a demonstrat că printre personalitățile proeminente ce activează pe plan mondial în domeniul regiei de teatru și de film se găsesc și artiști veniți din alte profesii, noi n-am exclus posibilitatea de a admite la cursurile suprauniversitare candidatura unor diplomați din alte sectoare ale învățămîntului superior, cu condiția să dovedească preocupări anterioare pentru profesiunea de regizor. În același spirit am introdus cursuri de regie facultative la secțiile de actorie și teatrologie-filmologie.

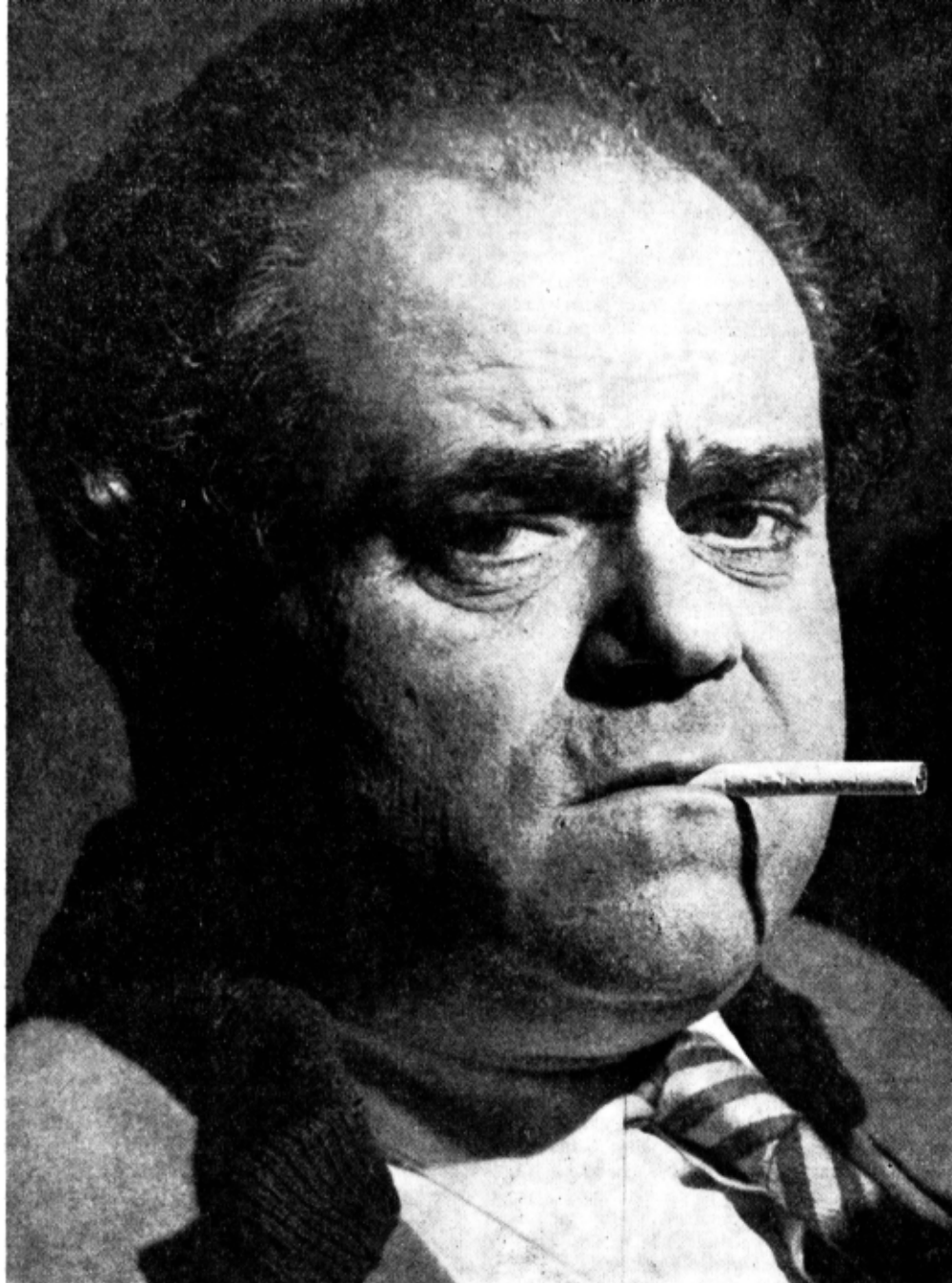
Reprezintă toate aceste măsuri, cum au afirmat unii colegi, într-o consfățuire de la A.T.M., o tendință inflaționistă în producerea diplomaților în arta regiei? Bineînțeles că nu. Noi nu vrem, și realitatea aritmetică a cifrelor de școlarizare nici nu ne îngăduie, să lărgim numărul absolvenților, ci baza de selecție a acestora, pentru a da teatrului și cinematografilei naționale, calitativ și cantitativ, valorile de care au trebuință.

Începuturi laudabile există în Institutul nostru în domeniul modernizării metodologiei de predare. Manualele existente li s-au adăugat altele noi: *Arta actorului. Arta vorbirii scenice, Expresia și compoziția mișcării scenice, Scrimă și luptă scenică. Teatrul realist, Istoria muzicii*. Până în 1973 toate disciplinele institutului nostru vor dispune de cursuri scrise. Acțiunea are o dublă înzestrare: studentul dobândește un important instrument de lucru, pedagogul un document ce fixează stadiul experienței sale didactice, invitându-l să mediteze la continua lui perfecționare. Reflectăm la introducerea pe o scară mai largă a mijloacelor audio-vizuale. Ele pot fi folosite de student atît în fazele de documentare ce premerg procesului de creație (fixarea pe peliculă a diverselor medii sociale cercetate de ucenicul actor sau regizor), cît și în cadrul procesului de creație, prin înregistrarea lui pe bandă sau peliculă, în scopul cunoașterii și perfecționării rezultatelor obținute. Diapozitivele și filmele monografice sau antologice vor însoți expunerile teoretice. Folosul nu va rezulta numai din simpla ilustrare plastică a ideilor, ci va implica însuși substanța procesului formativ al viitorului creator: necesitatea de a-l deprinde să gîndească în imagini.

Principala sursă de îmbogățire a metodologiei didactice în sectorul disciplinelor de creație o reprezintă activitatea artistică a pedagogilor. Dispunem în momentul de față de un personal didactic permanent în rîndul căruia activează actori, regizori, operatori, teoreticieni de prestigiu. Unind forțele de care dispunem într-o unitate de cercetare, atît în domeniul practicii, cît și al teoriei teatrale, sîntem convinși că vom obține rezultate ce depășesc cercul de interes al Institutului. Iată de ce am înființat în acest an un universitar un laborator al cadrelor didactice cu următoarele secții de cercetare: interpretare, regie, scenotehnică, cenaclu de dramaturgie originală, funcția și organizarea instituției teatrale. Laboratorul își inaugurează activitatea cu un spectacol experimental alcătuit din *Leția și Noul locatar* de Eugène Ionesco.

După cum bine se știe, pe porțile unei școli de artă ies atîtea talente cîte au intrat. Admiterea lor, pe baza unor riguroase criterii selective, rămîne preocuparea noastră constantă. Probele practice trebuie să fie mai bine profilate în funcție de specialistul a cărui vocație încercăm, cu ajutorul lor, s-o identificăm. Împlinirea acestui deziderat întîmpină o dificultate. Cultura teatrală și cinematografică nu constituie încă obiect de studiu nici măcar în liceele umaniste și artistice. Pînă la introducerea ei va trebui să inițiem anumite forme, care să ofere posibilitatea familiarizării candidaților la concursul de admitere de la institutul nostru, cu specialitățile în care doresc să se formeze (olimpiade de poezie, expoziții de fotografii și chiar festivaluri de filme realizate în Cine-cluburile liceale). Dar oricît de ferme vor fi criteriile de admitere, ele nu pot să ducă, în domeniul artei, la decizii irevocabile. Cu ajutorul lor, constatăm existența aptitudinilor, nu și capacitatea lor de dezvoltare, și mai ales momentul de vîrf al evoluției artistice. Această situație obiectivă ne îndeamnă să solicităm admiterea în Institut, la secțiile de creație, pentru o perioadă probatoare, a unui număr mai mare de studenți decît îl indică cifrele de plan. Selecția va continua, în primii doi ani, sub observarea atentă a pedagogilor, reținînd în Institut numai individualitățile artistice care au valoare de unicat și nu de produs de serie. E ceea ce am încercat să facem cu prilejul sesiunii de examene din vara acestui an, sesiune în care procentul promovaiilor a fost de 58% din totalul studenților, față de 77% în trecutul apropiat. Între cei 42% nepromovați se află multe elemente care nu îndeplinesc exigențele artistice impuse astăzi de dezvoltarea teatrului și cinematografilei românești. Totuși noi va trebui să le acordăm acestora corijență, iar celor din anul II repetenție, deși capacitatea lor artistică nu va putea spori prin studiu. Se impun deci reglementări speciale în ce privește promovarea în învățămîntul artistic, posibilitatea de eliminare a elementelor ce n-au obținut aprecieri satisfăcătoare la disciplinele de creație. Apărăm, astfel, nu numai teatrul și cinematografia românească, dar și viitorul tînărului.

Acțiunea de perfecționare și modernizare a învățămîntului teatral și cinematografic nu s-a încheiat. Soluțiile adoptate de noi nu epuizează adevărul. Descoperirea lui integrală ne preocupă în cel mai înalt grad. La preocupările noastre dorim să asociem toate forțele apte să ne sprijine. Și în primul rînd oamenii de teatru și film. În acest scop vom prezenta periodic, în sesiuni publice, diversele aspecte ale metodologiei noastre didactice. Începutul îl vom face chiar în această lună. Sîntem convinși că numai din efortul conjugat al școlii și al instituțiilor artistice beneficiare vom izbuti să sporim contribuția noastră la soluționarea multiplelor probleme cu care este astăzi confruntată mișcarea teatrală și cinematografică românească.

Ștefan Ciobotărașu s-a născut la 21 martie 1910 în comuna Lipovăț, județul Vaslui. Și-a făcut studiile la Academia de muzică și artă dramatică „George Enescu” din Iași. A debutat pe scena Teatrului Național din Iași, unde a activat timp de unsprezece ani, mutându-se apoi la București, unde a jucat la Teatrele „Victoria” și „Comedia”. După un popas la Teatrul din Arad a fost angajat la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, pe scena căruia a interpretat cu strălucire zeci de roluri.

Artistul poporului Ștefan Ciobotărașu a înregistrat mari succese și ca actor de cinema. El a jucat în douăzeci și șapte de filme.

A încetat din viață la 27 august 1970 la Pitești, în timp ce turna ultimul său film, „Așteptarea”.